

Z á p i s

ze 6. zasedání Vědeckého kolegia pedagogiky a psychologie ČSAV,
konaného dne 25. června 1980 v zasedací síni VÚOŠ v Praze

Přítomni : O. Baláž, V. Brichta, V. Císař, V. Čára, J. Červenka,
Z. Helus, J. Khol, M. Kodým, M. Kořínek, D. Kováč,
J. Linhart, T. Pardel, K. Pavlica, G. Pavlovič,
H. Pešinová, M. Přečka, T. Radil, J. Semrád, J. Skelka,
J. Skalková, O. Kolaříková (za K. Hozmana)

Omluveni : O. Pavlík, M. Vaněk

Přizván : Z. Kolář

Zasedání zahájil a řídil O. Baláž. V úvodu blahopřál místopředsedovi VK a řediteli Psychologického ústavu ČSAV doc. dr. M. Kodýmovi, CSc. k udělení stříbrné čestné plakety ČSAV F. Pa-
lackého za zásluhy ve společenských vědách. Rovněž blahopřál
doc.dr. K. Pavlicovi, DrSc. k získání vědecké hodnosti doktora
věd.

I. Schválení Kontrolní zprávy o účasti ČSAV na realizaci dokumentu o dalším rozvoji čl. výchovně vzdělávací soustavy.

Informaci o postupu prací podala J. Skalková. Zdůraznila, že zpracováváný materiál bude svou závažností jedním z hlavních výsledků práce kolegia v tomto roce. Po projednání na 27. zasedání presidia ČSAV bude představovat východisko pro trvalou, prohloubenější spolupráci mezi kolegií (event. vybranými ústavu ČSAV), zaměřenou na zvyšování podílu vědy na dalším rozvoji naší výchovně vzdělávací soustavy. J. Skalková rovněž konstatovala, že z celkového počtu 18 kolegií jich poskytlo podklady celkem 17. Část elaborátu, věnovanou účasti ústavů SAV na realizaci dokumentu zpracoval O. Baláž. O psychologických aspektech problému informoval M. Kodým.

K o l e g i u m

- 1) souhlasí s postupem prací na přípravě kontrolní zprávy;
- 2) ukládá zpracovatelům J. Skalkové, O. Balážovi a M. Kodýmovi dokončit elaborát do konce července tak, aby mohl být včas projednán s akademikem Z. Snítilem, akademikem R. Richtou, členem korespondentem Z. Češkou a doc. JUDr. J. Blahožem, CSc.
- 3) ukládá sekretariátu zajistit vybavení materiálu tak, aby mohl být předložen na 27. zasedání presidia ČSAV dne 16. září t.r.

II. Projednání návrhů na nové členy ČSAV

O. Baláž sdělil, že Vědecké kolegium obdrželo jediný návrh podaný členem korespondentem ČSAV V. Novákem, a to na jmenování člena korespondenta Josefa Linharta, DrSc. řádným členem ČSAV - akademikem.

K o l e g i u m

- 1) v tajném hlasování rozhodlo navrhnout člena korespondenta J. Linharta, DrSc. na volbu za řádného člena ČSAV - akademika. Hlasovalo celkem 17 řádných členů VK, z toho 11 hlasů bylo pro předložený návrh, 5 hlasů bylo proti, jeden hlas byl neplatný;
- 2) ukládá sekretariátu VK administrativní vybavení návrhu.

III. Informace o zajištění mezinárodního symposia a jednání Rady expertů pro kritickou analýzu buržoazní pedagogiky

Informaci podal Z. Kolář. Uvedl, že akce je ekonomicky zajišťována Pedagogickým ústavem J.A.Komenského ČSAV (jakožto jejím hlavním organizátorem), ministerstvem školství ČSR (Výzkumný ústav pedagogický) a Odbořovým svazem zaměstnanců školství. Zaměření akce na téma "Vztah výchovy a vzdělání v ideologické boji" odpovídá hlavní referát připravovaný Z. Kolářem a kolektivem. Diskuse zdůraznila význam symposia a jednání Rady expertů zejména pro rozvoj naší marxistické pedagogické teorie a metodologie.

K o l e g i u m

- 1) schvaluje průběh přípravy symposia a jednání Rady expertů pro kritickou analýzu buržoazní pedagogiky;
- 2) ukládá Z. Kolářovi předložit prvou verzi hlavního referátu k zevrubnému projednání na rozšířené poradě vedení Pedagogického ústavu J.A.Komenského ČSAV, kde bude rovněž rozhodnuto o doplňujících koreferátech;
- 3) ukládá Z. Kolářovi podat na lednovém zasedání VK zprávu o průběhu a výsledcích symposia a jednání Rady expertů, včetně závěrů, které vyloučnou pro další bádání v oblasti kritiky.

IV. Návrh zpřesnění koncepce činnosti Pedagogického ústavu J.A. Komenského ČSAV včetně ideového návrhu na zřízení Kabinetu dětské literatury

Informaci o připravovaném elaborátu, který má být projednáván na 28. zasedání presidia ČSAV, podala J. Skalková. Uvedla, že návrh na zpřesnění koncepce činnosti ústavu vychází z pozitivních výsledků jeho dosavadní práce, důraz je položen na analýzu potřeb daných vývojem naší společnosti a týkajících se rozšířené funkce výchovy a vzdělání v rozvinutém socialismu. Návrh zpřesněné koncepce rovněž respektuje nutnost jasně vymezit místo

Pedagogického ústavu J.A.Komenského ČSAV^v jednak v systému resortních pedagogických pracovišť, jednak v kontextu pracovišť ČSAV. Předložená koncepce klade důraz na vytypování klíčových problémových oblastí a to do roku 1990, s výhledem do roku 2000. Ústav se bude soustřeďovat (a) na řešení základních teoretických a metodologických problémů marxistické pedagogiky, včetně hlubšího zpracování jejího pojmového i metodického aparátu; (b) na řešení základních otázek komunistické výchovy v její celistvosti se zvláštním důrazem na výchovu světonázorovou a mravní; (c) na obecné otázky teorie vzdělávání, jakožto východiska pojetí a inovace vzdělávacích obsahů, zvyšování účinnosti vzdělávacího působení apod.; (d) na vybrané oblasti pedagogické psychologie, přičemž bude dbáno efektivní dělby práce s Psychologickým ústavem ČSAV. V popředí budou stát problémy rozvoje osobnosti v podmínkách výchovně vzdělávacího procesu, otázky řízeného učení, pedagogické diagnostiky a pedagogické sociální psychologie; (e) na rozvoj bádání v oblasti dějin pedagogiky - mimořádná pozornost bude věnována pokračování ve vydávání díla J.A.Komenského, řešení otázek kritiky nemarxistických pedagogických teorií ve spojení s novodobými dějinami pedagogiky aj. Nově zřízený Kabinet dětské literatury a literární výchovy bude mít těžiště své práce v řešení odpovídajících otázek literárně vědného charakteru, otázek dětského čtenářství se zřetelem k rozvoji osobnosti dítěte a otázek literární výchovy v rámci socialistické školy. Důležitý bude interdisciplinární charakter práce kabinetu. Diskutující vyslovili svou podporu předložené koncepci.

K o l e g i u m

bere na vědomí návrh na zpřesnění koncepce činnosti Pedagogického ústavu J.A.Komenského ČSAV včetně návrhu na zřízení Kabinetu dětské literatury a literární výchovy.

V. Dočatečné zhodnocení časopisu Pedagogika ročníku 1979

K o l e g i u m

překládá zhodnocení časopisu Pedagogika ročník 1979 na II. pololetí, poněvadž dosud nevyšla všechna čísla.

VI. Schválení dlouhodobé koncepce ediční činnosti

Elaborát vypracovaný K. Hozmanem uvedla O. Kolaříková. V diskusi vyjádřili svá stanoviska zejména M. Kořínek (za pedagogickou komisi) a J. Semrád (za ediční komisi). Další členové VK podpořili jejich návrhy na dopracování elaborátu.

K o l e g i u m

- 1) ukládá předsedovi ediční komise K. Hozmanovi přepracovat stávající elaborát dlouhodobé koncepce s využitím závěrů, které vplynuly z jeho projednávání v pedagogické a ediční komisi VK
- 2) projedná novou verzi materiálu dlouhodobé koncepce ediční činnosti na svém zasedání v listopadu t.r.

- 3) ukládá K. Hozmanovi, aby v souladu s doporučeními vyslovenými v diskusi věnoval zvýšenou pozornost prohloubené konkretizaci návrhů; jejich doplnění o realizační postupy a aby se zaměřil rovněž na plán tvorby učebnic v oboru pedagogika a psychologie.

VII. Projednání návrhů na udělení státních cen K. Gottwalda, národní ceny ČSR, cen A. Zápotockého a cen NV Hl.m. Prahy členům a pracovníkům ČSAV v roce 1981

K o l e g i u m

bere na vědomí, že nebyly předloženy k projednání žádné návrhy.

VIII. Zpřesnění plánu VK na II. pololetí 1980

K o l e g i u m

- 1) potvrzuje v zásadě platnost dosavadního plánu práce i pro II. pololetí 1980;
- 2) schvaluje jeho doplnění především o následující 2 body
  - a) opatření VK vyplývající z XV. plenárního zasedání ÚV KSČ (zařazeno na září - zajišťuje O. Baláž);
  - b) tvorba učebnic v oboru pedagogika a psychologie (zařazeno na listopad - zajišťují J. Skalková, J. Khol);
- 3) potvrzuje konání zářijového zasedání v Bratislavě -
- 4) ukládá J. Skalkové, M. Kodýmovi, M. Kořínkovi a J. Kholovi připravit koncepci a program rozšířeného zasedání VK v říjnu t.r.
- 5) podrobný plán činnosti kolegia na II. pololetí obdrží členové s pozvánkou na zářijové zasedání.

IX. Posouzení návrhů na uspořádání vědeckých akcí se zahraniční účastí na rok 1981

K o l e g i u m

- 1) schvaluje návrh předsedy Čsl. psychologické společnosti při ČSAV na uspořádání akce III. setkání vedoucích psychologických výzkumných pracovišť socialistických zemí v r. 1981 v ČSSR. Akce proběhne ve Smolenicích (Dům vědeckých pracovníků SAV) a bude věnována
  - a) koordinaci vědecko-výzkumné činnosti a
  - b) koordinaci ediční činnosti.

- 2) ukládá D. Kováčovi průběžně informovat VK o zajišťování akce;
- 3) ukládá V. Čárovi shromáždit event. další návrhy na vědecké akce se zahraniční účastí v r. 1981 a předložit je k projednání VK.

X. Projednání návrhů na udělení čestných plaket ČSAV členům a pracovníkům ČSAV k životním jubileím v I. pololetí 1981

K o l e g i u m

bere na vědomí, že nebyly předloženy žádné návrhy.

XI. Zprávy z presidia

K o l e g i u m

bere na vědomí zápis z 25. zasedání presidia ČSAV.

XII. Kontrola zápisu

K o l e g i u m

přijalo bez připomínek zápis z 5. zasedání.

XIII. Různé

K o l e g i u m

- 1) bere na vědomí informaci akademika Z. Snítily o návrhu na jmenování profesora dr. Františka Sýkory, DrSc., předsedy vědecké rady ÚV ČSTV členem VK a to za obor tělesná kultura;
- 2) rozhodlo přidělit 3 volná stipendijní místa, poskytnutá Českým literárním fondem na XXII. mezinárodní psychologický kongres v Lipsku Dr. V. Bokorové, Dr. O.Koleříkové, CSc. a Dr. V. Kuličovi, CSc.;
- 3) bere na vědomí obsah dopisu Ing. M. Havla, CSc., ředitele Úřadu presidia ČSAV, týkající se úspor cestovního v r. 1980;
- 4) bere se souhlasem na vědomí informaci M. Kořínka o konání celostátní konference Čsl. pedagogické společnosti při ČSAV na téma "Učitel socialistické školy", dne 22. listopadu 1980;
- 5) bere se souhlasem na vědomí návrh rámcového plánu činnosti Čsl. psychologické společnosti při ČSAV na r. 1981;
- 6) bere se souhlasem na vědomí návrh rámcového plánu činnosti

Čsl. pedagogické společnosti při ČSAV na rok 1981, jmenovitě uspořádání celostátní konference spojené s valným shromážděním na téma "Úkoly pedagogické vědy při realizaci závěrů 16. sjezdu KSČ". Konference se uskuteční ve dnech 19.-20.11. 1981 v Plzni, je plánována účast dvou sovětských odborníků.

- 7) schvaluje na návrh ediční komise návrhy na publikace v nakladatelství Academia
- a) V. Kuliče : Psychologie řízeného učení. Vědecký redaktor: Z. Helus, recenzent : D. Tollingerová.
  - b) J. Průchy : Potřeby socialistické společnosti a vzdělání. Vědecký redaktor : J. Skalková, recenzent : S. Huláková. VK dále souhlasí, aby u již schválené publikace I. Švarcové "K teorii mravní výchovy" byl recenzentem namísto J. Grulichy J. Semrád;
- 8) bere na vědomí, že práce J. Linharta "Svět, člověk, vědomí", původně plánovaná jako společná publikace v nakladatelství Svoboda a Academia vyjde pouze jako publikace Academia.

XIV. Hodnocení spolupráce ČSAV a vysokých škol

(projednáváno v předsednictvu VK za účasti V. Císaře)

Úvodní informaci podal V. Císař. Jednání se zaměřilo na širší okruh závažných problémů efektivnosti kooperace mezi ČSAV a Ministerstvem školství ČSR, zejména pokud jde o využívání "Smlouvy o vzájemné spolupráci a plnění úkolů, které z ní plynou. V popředí stojí požadavky na vyšší formy součinnosti státního plánu výzkumu a plánu resortního na tvorbu a posuzování učebnic (včetně otázek obecné teorie jejich tvorby a analýzy), na využití vědy při realizaci všestranné péče o růst kvality práce socialistického učitele. Speciální problém značného významu představuje účast ČSAV na plánu tvorby vysokoškolských učebnic.

P ř e d s e d n i c t v o k o l e g i a

- 1) souhlasí s náměty a doporučeními předloženými V. Císařem, týkajícími se efektivního využívání možností, plynoucích ze Smlouvy o spolupráci mezi ČSAV a Ministerstvem školství ČSR;
- 2) bude informovat plénum VK na zářijovém zasedání o průběhu a konkrétních závěrech jednání;
- 3) ukládá koordinátorům a zodpovědným řešitelům korespondujících úkolů státního plánu výzkumu a resortního plánu vytvářet úzce kooperující týmy, všestranně zajišťující návaznost výzkumu a využívání jeho výsledků v aplikovaném výzkumu resortním, při tvorbě a posuzování učebnic, při zajišťování péče o kvalitativní růst úrovně práce socialistického učitele aj. V té souvislosti ukládá zejména koordinátorům a zodpovědným řešitelům státního plánu výzkumu, aby se v uvedeném

směru ujali iniciativy.

- 4/ ukládá koordinátorům a zodpovědným řešitelům státního plánu výzkumu, aby rozpracovanost koncepce výstupů považovali za jedno z hlavních kritérií jak hodnocení výsledků, tak i posuzování projektů.
- 5/ Doporučuje, aby soustavná pozornost kolegia byla věnována otázkám tvorby a posuzování učebnic. V té souvislosti
  - a) V. Císař postoupí kolegiu materiál ministerstva školství, týkající se programu tvorby vysokoškolských učebnic
  - b) O. Baláž využije tohoto materiálu při vypracování návrhu koncepce účasti VK pedagogiky a psychologie na tvorbě a posuzování učebnic, s přihlédnutím k možnostem jeho kooperace s dalšími vědeckými kolegií ČSAV (viz též bod VIII.2/b zápisu).

Prof.dr. O.Baláž, DrSc.
předseda
vědeckého kolegia pedagogiky a
psychologie ČSAV

Zapsal : Z. Helus